

УДК 159.922.7:37.015.3

DOI 10.31654/2663-4902-2025-PP-3-46-52

Шимко Х. В.

аспірантка кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
shymko.hv@ndu.edu.ua
orcid.org/0009-0006-7287-7532

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПОНЯТТЯ
ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ДИТИНИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОНТЕКСТІ**

У статті здійснено теоретико-методологічний аналіз основних підходів до визначення поняття «емоційна стійкість дитини» в педагогічному контексті. Проведено систематизацію наукових концепцій вітчизняних та зарубіжних дослідників, що дозволяє окреслити мультидисциплінарний характер цього феномену. Розглянуто різноманітні трактування емоційної стійкості як здатності дитини адекватно регулювати власні емоційні стани, зберігати психологічну рівновагу під впливом стресогенних факторів та ефективно адаптуватися до змінних життєвих обставин та акцентовано увагу на важливості поєднання психологічних та педагогічних підходів для глибшого розуміння сутності емоційної стійкості, що є ключовим чинником формування здорової особистості і забезпечення успішної соціалізації дитини. Результати аналізу слугують теоретичною базою для подальших емпіричних досліджень та розробки ефективних педагогічних стратегій, спрямованих на формування й розвиток емоційної стійкості в освітньому процесі.

Ключові слова: емоційна стійкість, емоційний інтелект, соціалізація, освітнє середовище

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку освіти особливої актуальності набуває проблема забезпечення психоемоційного благополуччя дитини як необхідної передумови її повноцінної соціалізації, навчальної успішності та загального особистісного становлення. Соціальні потрясіння, нестабільність у різних сферах суспільного життя, загострення психологічної напруженості в освітньому середовищі та поза ним зумовлюють зростання потреби в педагогічному супроводі дітей, орієнтованому не лише на розвиток пізнавальної сфери, а й на формування здатності долати труднощі, адаптуватися до змін, підтримувати внутрішню рівновагу. У цьому контексті поняття емоційної стійкості дитини постає як ключове у забезпеченні емоційно-безпечного освітнього середовища та як важливий компонент особистісної зрілості.

Попри зростання наукової уваги до проблеми емоційної стійкості в різних галузях знання, більшість досліджень фокусуються переважно на загальних аспектах емоційної регуляції, не враховуючи специфіки освітнього процесу як чинника формування емоційної стійкості саме у дітей. Крім того, спостерігається відсутність уніфікованого підходу до трактування самого поняття емоційної стійкості дитини, що ускладнює розробку цілісних педагогічних моделей її формування. Водночас педагогічна наука потребує чіткого категоріального апарату для опису цього феномена, що дозволить не лише структурувати існуючі підходи, а й забезпечити міждисциплінарну узгодженість у дослідженнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасне педагогічне осмислення феномена емоційної стійкості дитини базується на концептуальних підходах

української психолого-педагогічної науки (І. Бех, Л. Карамушка, Т. Титаренко, Н. Гавриш, Л. Штефан, І. Аршава, Е. Носенко та ін.). У наукових працях зазначених авторів розкривається значущість формування емоційної врівноваженості, здатності до саморегуляції та адаптації як базових характеристик гармонійного розвитку дитини в умовах сучасної освіти.

Українські дослідники розглядають емоційну стійкість як емоційну стабільність із мінімальними коливаннями реакцій (О. Андрусик), пов'язують її з низькою емоційною чутливістю (Г. Дзвоник), наголошують на ролі волі у подоланні емоційної нестабільності (І. Якимчук). Емоційну нестійкість трактують як нестабільність настрою і підвищену вразливість (І. Аршава) та як інтегративну особистісну властивість, що включає тривожність і страхи (Н. Кордунова).

Мета статті. Метою статті є теоретико-методологічне дослідження поняття емоційної стійкості дитини в педагогічному контексті, систематизація та критичний аналіз існуючих підходів до його визначення, а також визначення основоположних характеристик феномену, що має важливе значення для забезпечення ефективності навчально-виховного процесу та гармонійного розвитку особистості.

Виклад основного матеріалу. Проблематика емоційної стійкості особистості в умовах сучасних соціокультурних та технологічних викликів набуває особливої актуальності. Соціально-політичні трансформації, складнощі соціалізації, динаміка сімейного середовища та інтенсивна цифровізація впливають на емоційний стан не лише дорослих, а й дітей. Недостатній рівень розвитку емоційної стійкості, низька здатність до регуляції стресових реакцій і відсутність адаптивних механізмів у дитячому віці можуть у подальшому ускладнити процес самореалізації особистості. Тому сучасна педагогічна практика орієнтована на формування індивідуальних особливостей дитини, розвиток емоційної саморегуляції та забезпечення психоемоційного благополуччя як основи успішного навчально-виховного процесу.

Емоційна стійкість дитини виступає одним із ключових чинників ефективності навчально-виховного процесу та гармонійного особистісного розвитку. Вона забезпечує здатність дитини адекватно реагувати на стресові ситуації, підтримувати мотивацію до навчання та адаптуватися до різних соціальних умов. У сучасній педагогіці розвиток емоційної стійкості розглядається як важливий пріоритет, що відповідає потребам комплексного формування особистості й є невід'ємною складовою ефективної освітньої практики та державної політики у сфері освіти.

Це засвідчено низкою нормативно-правових документів. Зокрема, Закон України «Про освіту» визначає, що отримання повної загальної освіти засноване на формуванні десяти ключових компетенцій, серед яких: спілкування державною та іноземними мовами, компетентність у математичних та природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова, соціальна та громадянська компетентності, уміння вчитись впродовж усього життя, ініціативність та підприємливість, обізнаність та самовираження у сфері культури та екологічна грамотність і здорове життя та інші. Спільними для всіх компетенцій є вміння оцінювати ризики та приймати рішення для вирішення проблем, здатність усвідомлено керувати власними емоціями та розвиток емоційного інтелекту.

Окрім того, Законом України «Про повну загальну середню освіту» окреслено, що система загальної середньої освіти передбачає не лише навчання дитини, а і всебічний її розвиток та виховання, соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві, готова до життєвих виборів та самореалізації, а система позашкільної освіти серед своїх завдань визначає створення умов не лише для творчого, інтелектуального і фізичного розвитку, а й духовного.

Необхідність всебічного розвитку особистості дитини, особлива увага до навичок регуляції її емоційного стану, розвиток стійкості до стресових факторів зумовлена численними науковими дослідженнями. Здатність дитини до саморегуляції, адаптації до змін у соціумі, її психічне благополуччя значною мірою залежить від рівня емоційної

стійкості, в основу якої закладений складний та багатогранний феномен – емоції. Поняття «емоція» ґрунтовно досліджувалось науковцями різних галузей. Зокрема, Великий тлумачний словник сучасної української мови трактує поняття «емоція» як суб'єктивний стан людини та тварин у формі безпосередніх переживань; переживання людиною свого ставлення до дійсності, до особистого й навколишнього життя; душевне переживання, почуття людини [4, с. 349].

Емоції досліджуються в рамках різних наукових дисциплін, кожна з яких пропонує власне розуміння і підхід до їх вивчення. У психології поняття «емоція» трактується як психічне відображення у формі безпосереднього упередженого переживання змісту життєвих явищ і ситуацій, обумовленого відношенням їхніх об'єктивних властивостей до потреб суб'єкта. Емоції – неодмінні компоненти життєдіяльності, могутній засіб активізації сенсорно-перцептивної діяльності особистості. У теорії діяльності вони визначаються як відображення відношення результату діяльності до її мотиву. Якщо з погляду мотиву діяльність успішна, то виникають позитивні емоції, якщо неуспішна – негативні. Емоції виникають лише в зв'язку з такими подіями або результатами дій, що пов'язані з мотивами. Якщо людину щось хвилює, значить, це торкається її мотивів [11, с. 127].

З філософської точки зору емоції розглядаються як фундаментальні психічні явища, що відображають ставлення людини до світу і мають глибокий смисловий і ціннісний характер у структурі свідомості. Ще з античних часів емоції визнавали важливою умовою поведінки людини, хоча їх не виокремлювали від пізнавальних процесів. У період Відродження, зокрема завдяки Леонардо да Вінчі, сформувалися основи емпіричного підходу до пізнання, у якому почуття тісно взаємодіють із розумом. Класичні філософи Західної Європи, зокрема: Р. Декарт, Б. Паскаль, Б. Спіноза, І. Кант, Л. Фейєрбах, Ж.-Ж. Руссо, досліджували цілісність особистості, прагнучи систематизувати прояви емоцій та визначити їхню сутність. Ф. Шиллер наголошував, що внутрішня гармонія людини виникає з єдності розсудливості й почуттєвості, а духовне збагачення здійснюється через емоції, особливо естетичні [7, с. 95].

Дослідження емоцій у педагогіці також мають глибокий історичний контекст і здійснювалися видатними педагогами різних епох, серед яких Й. Г. Песталоцці, Ф. Фребель, М. Монтессорі, С. Русова, В. Сухомлинський та Володимир Ващенко. Вони наголошували на важливості емоційної сфери дитини для ефективного навчання і виховання, розглядаючи емоції як невід'ємну складову освітнього процесу, яка впливає на мотивацію, засвоєння знань і соціалізацію. Ці педагогічні концепції формувалися в умовах історичних трансформацій освітніх систем, що сприяло розширенню розуміння ролі емоцій у навчанні: від простого засвоєння інформації до розвитку гармонійної особистості, здатної адаптуватися в суспільстві. Таким чином, історичний контекст підкреслює, що емоції завжди були ключовим фактором у формуванні ефективних педагогічних підходів і розвитку освітньої науки загалом.

Усвідомлення ролі емоцій як регуляторів психічного життя створює підґрунтя для аналізу поняття емоційної стійкості як інтегративної характеристики особистості, що відображає її здатність зберігати функціональну цілісність, внутрішню рівноваженість та ефективність діяльності в умовах дії стресогенних чинників.

Вагоме значення у вивченні феномена емоційної стійкості має концептуальний підхід І. Аршави, яка трактує її як індивідуальну характеристику особистості, що забезпечує здатність організму, як «активної підсистеми», зберігати або відновлювати внутрішню рівновагу в умовах постійної взаємодії з динамічним зовнішнім середовищем [1, с. 132]. Важливим у її концепції є акцент на комплексній природі емоційної стійкості, яка передбачає взаємозв'язок емоційних, вольових, інтелектуальних і мотиваційних компонентів психічної діяльності, що забезпечують досягнення мети навіть у складних емоційних обставинах [1, с. 134].

Л. Бучек визначає емоційну стійкість як особистісну характеристику, що зумовлена рівнем розвитку здатності до саморегуляції та виокремлює три основні

напрями саморегуляції: поведінковий, пов'язаний із психічним здоров'ям, та діяльнісний. Саме ступінь сформованості зазначених аспектів, на її думку, свідчить про рівень розвитку емоційної стійкості індивіда [3, с. 87].

Сучасний український психолог О. Колісніченко трактує емоційну стійкість як особистісну характеристику, що забезпечує емоційну врівноваженість. Вона виявляється у зниженій чутливості до дії негативних стресогенних факторів, здатності керувати астенічними емоціями та зменшувати рівень емоційної напруги [5, с. 54]. Такий підхід дозволяє говорити про емоційну стійкість як про психологічний буфер, що перешкоджає деструктивному впливу зовнішнього середовища.

О. Чебикін представляє емоційну стійкість у функціональному ключі, акцентуючи на її варіативності залежно від ситуаційних умов і характеру діяльності. Науковець підкреслює, що за наявності відповідних знань та навичок вплив зовнішніх подразників на особистість істотно зменшується, тоді як їхній дефіцит посилює вразливість до негативних чинників [10, с. 94].

Польський науковець Я. Рейковський інтерпретує емоційну стійкість як здатність особистості в умовах підвищеного емоційного напруження здійснювати контроль над власними емоційними реакціями та виражати їх у соціально прийнятний спосіб, зберігаючи орієнтацію на досягнення поставлених цілей і реалізацію прийнятих рішень [6, с. 49]. У цьому тлумаченні емоційна стійкість поєднує риси емоційного інтелекту, самоконтролю та вольової регуляції.

Узагальнення наукових підходів до розуміння емоційної стійкості, дає підстави розглядати це явище як ключове не лише в контексті дорослої особистості, а й у процесі формування психіки дитини. Особливу актуальність ця проблема набуває в умовах сучасних соціальних викликів, таких як зростання тривожності, невизначеності майбутнього, воєнних дій, інформаційного тиску.

У дитячому віці емоційна стійкість постає не як сформована риса, а як динамічна властивість, що розвивається у процесі соціалізації, виховання, навчання та емоційної взаємодії з дорослими. Саме в цей період закладаються основи вміння дитини справлятися зі стресами, регулювати власні емоційні стани, долати фрустрацію й тривогу, підтримувати впевненість у собі.

Формування емоційної стійкості в дитинстві є запорукою психічного здоров'я, соціальної адаптованості та успішності у навчанні. Зокрема, здатність дитини справлятися з емоційним напруженням прямо впливає на її навчальну мотивацію, поведінкову саморегуляцію та якість міжособистісної взаємодії. У цьому контексті важливо, щоб освітнє середовище виконувало не лише функцію трансляції знань, а й виступало як простір безпеки, підтримки й емоційного розвитку.

У межах сучасного освітнього процесу важливим завданням педагогіки є створення умов для розвитку емоційної стійкості в дітей, зокрема через організацію емоційно безпечного середовища, використання технологій емоційного саморегулювання та активне залучення дитини до взаємодії, що передбачає підтримку, прийняття та довіру. Як зазначає Н. Борщенко, формування емоційної стійкості у дітей дошкільного віку є можливим завдяки використанню спеціальних педагогічних прийомів і методик, серед яких особливу ефективність має музичне виховання, що сприяє емоційному розрядженню, розпізнаванню й регуляції почуттів [2].

Водночас Л. Терещенко та І. Карабаєва підкреслюють, що розвиток емоційної сфери дитини відбувається в тісному зв'язку з міжособистісними стосунками та досвідом переживань та звертають увагу на необхідність формування у дітей емоційного словника, здатності ідентифікувати та вербалізувати власні переживання, що є основою для подальшої саморегуляції [8].

Дослідження Н. Трофаїли підтверджує, що емоційна стійкість у дітей є результатом поступового набуття досвіду адаптації до різноманітних життєвих ситуацій, а також результатом впливу дорослих, які виступають «емоційними орієнтирами» для дитини [9, с. 156], а педагог, згідно з її висновками, повинен не лише транслявати

знання, а й бути прикладом емоційної врівноваженості, розуміння та підтримки, що сприяє формуванню в дитини довіри до світу та до себе.

У цьому контексті особливої значущості набуває системна педагогічна підтримка емоційного розвитку дитини, що передбачає інтеграцію компонентів емоційної компетентності в освітній процес. Зокрема, перспективними є практики соціально-емоційного навчання (Social and Emotional Learning – SEL), які поступово адаптуються і в українському освітньому просторі. Їх упровадження сприяє розвитку в дітей навичок розпізнавання емоцій, емпатії, ефективної комунікації, самоконтролю та відповідального прийняття рішень. Ефективність таких програм підтверджують як міжнародні дослідження, так і пілотні впровадження в українських закладах освіти, що доводять їх позитивний вплив на емоційний клімат у класі та зниження тривожності в учнів.

Поряд із впровадженням методик SEL, важливою є професійна готовність педагогів до емоційно чутливої взаємодії з дітьми. Розвиток емоційної стійкості в учнів нерозривно пов'язаний із здатністю вчителя до емоційного резонансу, толерантного ставлення та створення атмосфери довіри. Педагог, який сам є емоційно стабільним і володіє техніками емоційного менеджменту, не лише передає знання, а й виступає як безпосередній модератор емоційного середовища класу.

Крім того, освітній заклад як інституція має забезпечити комплексну підтримку розвитку емоційної стійкості шляхом взаємодії з батьками, психологічною службою та впровадженням індивідуально орієнтованого підходу. Найбільш успішними є освітні стратегії, які враховують емоційний досвід дитини, забезпечують поступову адаптацію до навчального навантаження та сприяють формуванню почуття безпеки та підтримки з боку дорослих.

Висновки. Емоційна стійкість виступає фундаментальним показником психічного здоров'я та адаптивності особистості в умовах сучасних соціально-психологічних викликів. На основі аналізу теоретичних підходів визначено, що емоційна стійкість є комплексною інтегративною характеристикою, що включає взаємозв'язок емоційних, когнітивних, мотиваційних та вольових компонентів психіки.

Емоційно безпечне освітнє середовище, яке здатне забезпечити підтримку та формування емоційної стійкості, мають суттєве значення для розвитку вміння дитини ефективно регулювати власний емоційний стан та протистояти негативним стресогенним впливам. Важливим є також активне залучення дитини до міжособистісної взаємодії, що сприяє формуванню навичок емоційної саморегуляції та соціалізації.

Інтеграція сучасних педагогічних технологій у навчальний процес створює основу для послідовного розвитку емоційної стійкості, що безпосередньо впливає на психоемоційне благополуччя та успішність дитини. Системна взаємодія педагогів, психологічних служб і батьків є необхідною для реалізації індивідуально орієнтованих підходів у цій сфері. Саме розвиток емоційної стійкості в освітньому середовищі є критерієм формування гармонійно розвиненої, соціально адаптованої особистості, здатної до ефективної самореалізації та стійкої поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Література

1. Аршава І. Ф. Емоційна стійкість людини та її діагностика: монографія. Дніпро: ДНУ, 2006. 336 с.
2. Борщенко Н. Педагогічні умови та методи формування емоційної стійкості дошкільників у процесі музичних занять *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2023. № 175(19). С. 36–42.
3. Бучек Л. Про дослідження емоційної зрілості студентів вузу. Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної підготовки вчителя в умовах перебудови вищої і середньої школи. Ч. 1. Ніжин, 1990. С. 87–88.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.

5. Колесніченко О. С. Формування емоційного компонента психологічної готовності до дій в екстремальних ситуаціях. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2009. Вип. 6. С. 52–61.
6. Крайнюк В. М. Психологія стресостійкості особистості : дис. ... д-ра психол. наук. Київ, 2009. 513 с.
7. Міхова А. Г. Емоції і прояви емоцій: історичний екскурс (стресові та стресоподібні стани). *Наука і освіта*. 2010. № 3. С. 95–98.
8. Терещенко Л., Карабасва І. Психологічні особливості емоційної сфери дітей дошкільного віку. *Актуальні проблеми психології. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія*. 2019. № 33.(10). С. 214–234.
9. Трофайла Н. Емоційний розвиток дітей дошкільного віку. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені ВО Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. 2014. № 45. С. 155–158.
10. Чебікін О. Я., Павлова І. Г. Становлення емоційної зрілості особистості: монографія. Одеса: СВД Черкасов, 2009. 230 с.
11. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Харків: Прапор, 2007. 640 с.

References

1. Arshava, I. F. (2006). Emotsiina stiiikist liudyny ta yii diahnostyka: monohrafiia [Emotional resilience of a person and its diagnostics: A monograph]. Dnipro: DNU [in Ukrainian].
2. Borshchenko, N. (2023). Pedahohichni umovy ta metody formuvannia emotsiinoi stiiikosti doshkilnykiv u protsesi muzychnykh zaniat [Pedagogical conditions and methods of forming preschoolers' emotional resilience in the process of musical activities]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka – Bulletin of T. H. Shevchenko National University "Chernihiv Collegium"*, 175(19), 36–42 [in Ukrainian].
3. Buchek, L. I. (1990). Pro doslidzhennia emotsiinoi zrilos ti studentiv vuzu [On the study of emotional maturity of university students]. *Shliakhy vdoskonalennia profesiino-pedahohichnoi pidhotovky vchytelia v umovakh perebudovy vyshchoi i serednoi shkoly – Ways to Improve Professional and Pedagogical Training of Teachers in the Conditions of the Reform of Higher and Secondary School*, Ch. 1, 87–88. Nizhyn [in Ukrainian].
4. Busel, V. T. (Ed.). (2005). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dod. i dopov.) [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with additions and revisions)]. Kyiv–Irpın: Perun [in Ukrainian].
5. Kolesnichenko, O. S. (2009). Formuvannia emotsiinoho komponenta psykholohichnoi hotovnosti do dii v ekstremalnykh sytuatsiiakh [Formation of the emotional component of psychological readiness for action in extreme situations]. *Problemy ekstremalnoi ta kryzovoi psykholohii – Problems of Extreme and Crisis Psychology*, 6, 52–61 [in Ukrainian].
6. Krainiuk, V. M. (2009). Psykholohiia stresostiikosti osobystosti [Psychology of personality stress resistance]. *Doctor's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
7. Mikhova, A. H. (2010). Emotsii i proiavy emotsii: istorychnyi ekskurs (stresovi ta stresopodobni stany) [Emotions and manifestations of emotions: a historical excursion (stress and stress-like conditions)]. *Nauka i osvita – Science and Education*, 3, 95–98 [in Ukrainian].
8. Tereshchenko, L., & Karabaieva, I. (2019). Psykholohichni osoblyvosti emotsiinoi sfery ditei doshkilnoho viku [Psychological characteristics of the emotional sphere of preschool children]. *Aktualni problemy psykholohii. Psykholohiia navchannia. Henetychna psykholohiia. Medychna psykholohiia – Current Issues of Psychology. Psychology of Learning. Genetic Psychology. Medical Psychology*, 33(10), 214–234 [in Ukrainian].
9. Trofailla, N. (2014). Emotsiinyi rozvytok ditei doshkilnoho viku [Emotional development of preschool children]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho derzhavnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho. Serii: Pedahohichni nauky – Scientific Bulletin of Mykolaiv Sukhomlynskyi State University. Series: Pedagogical Sciences*, 45, 155–158 [in Ukrainian].
10. Chebykin, O. Ya., & Pavlova, I. H. (2009). Stanovlennia emotsiinoi zrilos ti osobystosti: monohrafiia [Formation of emotional maturity of personality: A monograph]. Odessa: SVD Cherkasov [in Ukrainian].

11. Shapar, V. B. (2007). Suchasnyi tлумachnyi psykhologichnyi slovnyk [Modern explanatory psychological dictionary]. Kharkiv: Prapor [in Ukrainian].
-

Shymko K.

graduate student of the Department of Social Pedagogy and
Social Work Nizhyn Mykola Gogol State University
shymko.hv@ndu.edu.ua
orcid.org/0009-0006-7287-7532

**THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FRAMEWORK FOR DEFINING
THE CONCEPT OF CHILDREN'S EMOTIONAL RESILIENCE
IN THE PEDAGOGICAL CONTEXT**

The article presents a theoretical and methodological analysis of the main approaches to defining the concept of children's emotional resilience in the pedagogical context and highlights the interdisciplinary nature of this phenomenon. Scientific concepts developed by national and international researchers are systematized, revealing different perspectives on emotional resilience: from its interpretation as an internal resource of a child's psychological development to its understanding as an integrative personal characteristic that ensures the preservation of psychological balance under stressogenic influences. The necessity of an interdisciplinary approach to interpreting this concept is emphasized in order to achieve a holistic understanding of its essence, since the integration of various scientific perspectives makes it possible to determine the key conditions for developing emotional resilience within the educational process. It is stressed that emotional resilience is one of the leading factors in successful socialization, the formation of life competencies, the preservation of mental health, and the overall harmonious development of the personality. The results of the conducted analysis provide a theoretical foundation for further empirical research and for the development of practical tools aimed at improving pedagogical strategies for fostering emotional resilience in children. The proposed provisions hold practical significance for creating emotionally safe educational environments and pedagogical practices that will contribute to the development of children's skills in self-regulation, adaptation, and positive world perception, which are essential for full-fledged functioning and personal well-being in the face of contemporary social challenges.

Key words: emotional resilience, emotional intelligence, socialization, educational environment, pedagogical support.